

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi metsälain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsälakia. Ehdotuksen mukaan metsänomistajalle säädettäisiin velvollisuus ilmoittaa taimikon perustamistoimenpiteiden loppuunsaamisesta. Velvoite metsänkäyttöilmoituksen tekemiseen poistettaisiin pienikokoisen puuston hakkuusta sekä tie-, oja- ja muiden vastaavien linjojen hakkuista. Sen sijaan täsmennettäisiin velvoitetta tehdä

metsänkäyttöilmoitus metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeällä elinympäristöllä suunnitellusta hakkuusta. Ilmoitus taimikon perustamistoimenpiteistä säädettäisiin maksuttomaksi. Lisäksi lakiin tehtäisiin teknisluonteisia tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Vuoden 1997 alussa voimaan tullut metsälaki (1093/1996) sisältää keskeisimmät metsien kestävää hoitoa ja käyttöä ohjaavat säännökset. Metsälain säännökset ovat yleisesti ottaen osoittautuneet toimiviksi ja taroituksenmukaisiksi. Keskeisimmät metsänhoidolliset ongelmat liittyvät nykyään uuden puuston aikaansaamiseen sekä taimikkojen ja nuorten metsien hoitoon. Uuden puuston aikaansaamiseksi tarpeellisten toimenpiteiden viivästyessä aiheutuu ajan kulumisesta johtuvia menetyksiä metsän kasvussa, ja usein myös viivästyneenä syntyvän taimikon laatu on normaalia heikompi. Taimikon ja nuoren metsän hoitotöiden lykkääntyminen hidastaa metsikön kehitystä ja vaikeuttaa tulevaa puunkorjuuta. Metsikön kehityksen alkuvaiheeseen ajoittuvien töiden toteuttamisessa havaittuihin puutteisiin on useita syitä. Luonteeltaan pysyvä syy on metsätalouteen tehtävien investointien pitkä aikajänne.

Metsälain 14 §:n mukaan aiotusta hakkuusta ja uudistushakkuun osalta uudistamistavasta sekä, siten kuin asetuksella säädetään, 10 §:n mukaisten elinympäristöjen muusta käsittelystä maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan on tehtävä metsäkeskuksel-

le ilmoitus (*metsänkäyttöilmoitus*) vähintään 14 päivää ja enintään kaksi vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista. Metsäkeskus voi myöntää poikkeuksen määräajasta. Metsänkäyttöilmoituksesta säädetään tarkemmin metsäasetuksen (1200/1996) 9 §:ssä. Varsinaista metsätaloustoimintaa koskevien tietojen ohella metsänkäyttöilmoituksessa on ilmoitettava tietoja, jotka liittyvät metsien monimuotoisuuden säilymiseen liittyvien säännösten valvontaan (8 ja 9 kohta). Pykälän 2 momentin mukaan metsänkäyttöilmoitukseen voidaan lisäksi sisällyttää tietoja siitä, miten suunnitellussa toimenpiteessä on tarkoitus turvata yleiset edellytykset metsän biologiselle monimuotoisuudelle ominaisten elinympäristöjen säilymiselle myös muualla kuin metsälain 10 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuilla alueilla.

Metsänkäyttöilmoituksen tarkoitus on valvonnallinen. Metsälain noudattamisen valvonnasta vastaavat metsäkeskukset voivat sen avulla seurata ja tarpeen vaatiessa käytännössä tarkastaa, että metsien käsittelyssä noudatetaan metsälain säännöksiä. Valvonta ei kohdistu pelkästään metsien hoidon ja käytön puuntuotannolliseen puoleen vaan myös siihen, että metsien käsittelyssä otetaan huomioon laissa säädetyt metsien suojeluun liittyvät ja muut metsien käytölle asete-

tut tavoitteet. Metsälain valvonta tapahtuu viime kädessä yleisen edun vuoksi.

Metsäkeskus ei anna metsänkäyttöilmoituksesta hakemukseen perustuvaa päätöstä, vaan ilmoitus tarkastetaan toimistotyönä, minkä lisäksi noin viiden prosentin osalta suoritetaan satunnaisotantaan perustuva maastotarkastus. Harkinnanvaraisia maastotarkastuksia suoritetaan lisäksi silloin, kun suunnitellulla hakkuualueella tiedetään olevan erityisen tärkeä elinympäristö.

Samankaltaisia metsänhoidollisia ongelmia on havaittu myös mm. Ruotsissa ja Norjassa. Näissä maissa on arvioitu kuluva vuosikymmenen alkupuolella toteutettua metsäpolitiikan uudistusta. Ruotsissa hallitus antoi 20.5.1998 valtiopäiville esityksen metsäpolitiikan seurannasta (prop. 1997/98:158). Esitykseen sisältyy myös eräitä tarkennuksia metsänhoitolakiin (1979:429). Esityksen mukaan päätehakkuuta koskevaa ilmoitusmenettelyä tiukennettaisiin ja laajennettaisiin uudistushakkuuseen liittyvän vakuuden käyttöalaa. Uuden metsän aikaansaamista edistettäisiin muun muassa informoimalla metsänomistajia paremmin asetetuista tavoitteista. Taimikon hoitoa ja harvennushakkuuta lisätäisiin tiedotuksen ja neuvonnan avulla. Ruotsin metsänhoitolain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 1999 alussa.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Tämän esityksen tavoitteena on muuttaa hakkuisiin ja metsänuudistamiseen liittyvää hallinnollista menettelyä siten, että muutos osaltaan edistäisi metsänhoidollisesti tärkeiden töiden toteuttamista. Voimassaolevan lain mukaan metsän uudistamistavasta ja uudistamiseen kuuluvien toimenpiteiden toteuttamisaikataulusta on ilmoitettava metsäkeskukselle viimeistään 14 vuorokautta ennen hakkuuta metsänkäyttöilmoituksella. Esityksen mukaan taimikon perustamistoimenpiteiden toteuttamisaikataulua ei tarvitsisi esittää metsänkäyttöilmoituksessa. Sen sijaan metsänomistaja olisi velvollinen ilmoittamaan metsäkeskukselle siitä, että toimenpiteet on suoritettu. Tällöin lainvalvonnan resursseja pystyttäisiin kohdentamaan niihin kohteisiin, joista ei ole tehty ilmoitusta.

Vaihtoehtoinen tapa edistää taimikon perustamistoimenpiteiden toteuttamista normiohjauksella olisi laajentaa uudistamisva-

kuuden käyttöalaa. Metsälain 15 §:ssä säädetty uudistamisvakuus tulee käytännössä sovellettavaksi vasta ensi vuosikymmenellä, ja silloinkin melko harvalukuisissa tapauksissa. Vuoteen 1991 kaikista uudistushakkuista vaadittiin vakuus. Yleiseen uudistamisvakuuteen palaaminen olisi epäilemättä vaikuttavampi keino kuin nyt esitettävä taimikon perustamisilmoitusmenettely. Vakuusmenettely olisi kuitenkin iso muutos, joka edellyttäisi asian perusteellista valmistelua. Samalla pitäisi selvittää, voitaisiinko vakuuteen liittää sellaisia ominaisuuksia, jotka kannustaisivat uuden puuston aikaansaamiseen. Vakuuden soveltamisalaa olisi periaatteessa mahdollista laajentaa osittain siirtämättä uudistushakkuun yhteydessä yleisesti sovellettavaan vakuuteen.

Kolmantena mahdollisena lainsäädännöllisenä toimenpiteenä voisi olla taimikon perustamista koskevien toimenpiteiden toteuttamiselle säädetyn määräajan lyhentäminen. Nykyisin määräaika on useimmissa tapauksissa viisi vuotta hakkuun aloittamisesta. Etelä-Suomessa etenkin viljavilla uudistusaloilla määräaika on pitkä. Jos taimikon perustamista koskeviin toimenpiteisiin ryhdytään esimerkiksi vasta neljä vuotta hakkuun jälkeen, uudistusala on usein voimakkaasti heinittynyt ja taimettumisedellytykset ovat selvästi huonommat kuin välittömästi hakkuun jälkeen. Pohjois-Suomen osalta nykyinen määräaika ei ole liian pitkä. Jos kiinteä määräaika alkaisi jo metsänkäyttöilmoituksen tekemisestä, metsänomistaja tietäisi jo hakkuuta suunniteltaessa, mihin päivämäärään mennessä taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettava loppuun.

Esityksessä poistettaisiin metsänkäyttöilmoituksen laatimisvelvoite vähäisimmistä hakkuista. Nykyään ilmoitus on laadittava sellaisistakin hakkuista, joista kertyy vain vähäinen määrä myyntipuuta. Tarkoitus on, että taimikoiden ja nuorten metsien hoitoon liittyvä hallinnollinen menettely saataisiin mahdollisimman yksinkertaiseksi, millä pyritään edistämään näitä töitä. Usein tällainen hakkuukohde oikeuttaa myös kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) tarkoittamaan tukeen, jolloin kohteesta laaditaan rahoituslain edellyttämät asiakirjat. Taimikoiden ja nuorten metsien hoidon ongelmana eivät ole olleet niinkään töiden toteuttamistavassa ilmenneet puutteet, vaan hoitotarpeeseen nähden pienet toteutusmäärät.

Metsänkäyttöilmoituksen laatimisveloitteen poistaminen ei koskisi metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Päinvastoin arvokkaiden elinympäristöjen osalta ilmoitusvelvollisuutta hieman laajennettaisiin. Perusteena on se, että arvokkailla elinympäristöillä vähäiseenkin hakuuseen liittyvä merkittävä lainvalvonnan tarve.

Metsälaissa tarkoitettujen metsäkeskusten suoritteiden maksullisuus määräytyy metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) 12 §:n perusteella valtion maksuperustelain (150/1992) mukaan. Maksuperustelain 4 ja 6 §:n nojalla metsänkäyttöilmoitus ja ilmoitus taimikon perustamisesta koskevien toimenpiteiden loppuunsaattamisesta on katsottu maksulliseksi julkisoikeudelliseksi suoritteiksi. Ilmoitusten maksullisuus saattaisi ehkäistä vähäisiä hakkuita ja johtaa taimikon perustamisveloitteen laiminlyönteihin.

Maksuttomuuden perusteena on, että ilmoitusten tarkoituksena on metsälain yleinen valvonta. Metsänomistaja avustaa ilmoitusten tekemisellä metsälain valvojaa. Ilmoitusten perusteella ei tehdä hakemuksesta päätöstä. Erityisen tärkeiden elinympäristöjen metsänkäyttöilmoitusvelvollisuus koskee hakkuiden ohella muitakin metsätaloudellisia toimenpiteitä metsäluonnon monimuotoisuuden säilymisen turvaamiseksi. Ilmoitusta vastaanotettaessa ei ole tiedossa, mitä valvonnallisia toimenpiteitä esimerkiksi ekologisista perusteista johtuen tulee kohdistumaan kyseiseen ilmoitukseen. Metsänomistajan taloudellisen toiminnan kannalta metsänkäyttöilmoitus ei olisi säädetyssä laajuudessa tarpeellinen, koska hakkuissa ilmenevät puutteet voidaan yleensä korjata jälkikäteen. Sen sijaan erityisen tärkeän elinympäristön tuhoutuminen on usein lopullista.

Metsälain perimmäisenä tarkoituksena on kestävä metsätalouden edistäminen siten, että kansantaloudellisesti tärkeän metsäteollisuuden puuhuollon ja metsien biologisen monimuotoisuuden säilymisen edellytykset turvataan. Metsälain tarkoituksiperät ovat yleisiä ja niiden vaaliminen koituu laajojen kansalaispiirien, melkeinpä kaikkien suomalaisten hyväksi. Metsänomistaja ei pyydä eikä saa metsänkäyttöilmoituksen ja taimikon perustamisilmoituksen yhteydessä itselleen mitään vaan häntä hyödyttävää suoritetta. Tämän vuoksi voidaan pitää kohtuullisena ja oikeudenmukaisena, että ilmoitusten käsitte-

lystä ja siihen mahdollisesti liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset jaetaan kaikkien veronmaksajien kesken.

Lisäksi lakiin tehtäisiin muutamia, luonteeltaan teknisiä tarkennuksia.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia kansantalouteen eikä valtiontalouteen. Pitkään jatkuessaan metsän uudistamistöiden lykkääntyminen aiheuttaa kuitenkin merkittäviä kansantaloudellisia vaikutuksia. Tarkkaa puutteellisten uudistusalojen pinta-alaa ei toistaiseksi tiedetä, mutta valtakunnan metsien inventoinnin tulosten perusteella määräksi on arvioitu noin 200 000 hehtaaria eli runsas yhden vuoden keskimääräinen uudistusala. Metsänuudistamisen seurantamenetelmiä ollaan parhaillaan kehittämässä. Jos uudistusaloja ei saada kuntoon, tulee metsän kasvu pienenevän pitkällä aikavälillä 2–4 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Tämän puumäärän kantoraha-arvo on 300–600 miljoonaa markkaa ja kerrannaisvaikutuksina kansantalouden tasolla yli miljardi markkaa.

Jos metsänkäyttöilmoituksista ja taimikon perustamisilmoituksista perittäisiin omakustannusarvon mukainen maksu, maksut menisivät metsäkeskuksille. Ilmoitusten lukumäärät vaihtelevat voimakkaasti metsätalouden suhdanteiden mukaan. Suuruusluokkaraviona voidaan esittää keskimäärin 80 000 metsänkäyttöilmoitusta ja 20 000 taimikon perustamisilmoitusta vuodessa. Omakustannusarvo kummallakin suoritteella on suuruusluokkaa 100–200 markkaa. Jos ilmoitukset olisivat maksullisia, maksuja kertyisi 10–20 miljoonaa markkaa vuodessa. Arvio on laskettu olettaen, ettei ilmoituksen muuttaminen maksulliseksi vähentäisi ilmoitusten määrää, mikä lienee osittain epärealistinen olettaen. Ilmoitusten maksullisuudesta aiheutuisi todennäköisesti haitallinen vaikutus kansantalouteen, koska maksullisuus luultavasti ehkäisisi metsänhoidollisesti tärkeitä töitä.

Esitys tehostaisi metsäkeskuksissa tehtävää metsälain valvontatyötä. Tehostumisesta ei kuitenkaan aiheutuisi säästöä valtiontalouteen, koska nykyiset resurssit metsälain valvontaan ovat riittämättömät.

Esitys edistäisi metsien ekologisesta kestävästä hoitoa ja käyttöä siltä osin, että erityisen tärkeillä elinympäristöillä tehtäviä metsätaloudellisia toimenpiteitä seurattaisiin aiem-

paa tarkemmin. Metsän uudistusalojen kuntoonsaattamisella sekä taimikoiden ja nuorten metsien hoidolla on myönteinen vaikutus metsien hiilensitomiskykyyn ja sitä kautta ilmastomuutoksen hidastumiseen.

Lakiehdotuksella ei ole nykytilanteeseen verrattuna vaikutuksia eri kansalaisryhmien asemaan.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Lausunnot on pyydetty valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Metsähallitukselta, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, metsäkeskukset, Metsäntutkimuslaitokselta, Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK:lta, Metsäteollisuus ry:ltä, Metsäalan toimihenkilöliitto METO:lta, Koneyrittäjien liitolta, Puu- ja

erityisalojen liitolta sekä Suomen luonnon-suojeluliitolta. Kiireellisen aikataulun vuoksi lausunnot pyydettiin pelkästään lakitekstistä. Ehdotetusta 28 a §:stä lausunnot pyydettiin pelkästään oikeusministeriöltä, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolta, metsäkeskukset sekä MTK:lta. Erikseen pyydettiin oikeuskanslerinviraston tulkintaa siihen, miten valtion maksuperustelakia sovelletaan eräiden metsälain mukaisten suoritteiden osalta. Apulaisoikeuskanslerin 28 päivänä elokuuta 1998 antaman kannanoton n:o 20/20/98 mukaan metsäkäyttöilmoitusta on pidettävä maksuperustelain mukaisena maksullisena suoritteena.

Esitys ei riipu muista, parhaillaan käsiteltävinä olevista lakiesityksistä. Valtioneuvoston piirissä valmistellaan kansallista metsäohjelmaa, jossa asetetaan mm. tavoitteet metsien kestäväälle hoidolle ja käytölle vuoteen 2010 asti ulottuvalle aikajaksolle.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

8 §. *Uuden puuston aikaansaaminen.* Pykälän toisesta momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaan taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettava loppuun metsäkäyttöilmoituksessa ilmoitetussa ajassa. Muutos perustuu siihen, että lakia täydennettäisiin taimikon perustamista koskevien toimenpiteiden loppuunsaattamista koskevalla ilmoitusvelvollisuudella. Tällöin metsäkäyttöilmoituksessa ei olisi enää tarkoituksenmukaista esittää tietoa suunnitellusta aikataulusta taimikon perustamistoimenpiteille. Muutoksen jälkeen taimikon perustamistoimenpiteet tulisi toteuttaa joko viiden vuoden kuluessa hakkuun aloittamisesta tai kolmen vuoden kuluessa hakkuun päättymisestä. Koska puunkorjuun rytmi on nykyään nopea, useimmiten sovellettaisiin viiden vuoden määräaikaa hakkuun alkamisesta laskettuna.

9 §. *Vastuu uuden puuston aikaansaamisesta.* Pykälän ensimmäisestä momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan uuden puuston aikaansaamista koskevien toimenpiteiden ilmoittamisvelvollisuus kuuluu maanomistajalle. Perusteena on, että taimikon perustamistoimenpiteitä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta säädettäisiin ehdotetussa 14 a §:ssä. Uuden 14 a §:n toisessa momentissa

säädettäisiin, että ilmoitusvelvollisuus kuuluu sille, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta.

14 §. *Metsäkäyttöilmoitus.* Pykälän ensimmäisestä momentista poistettaisiin säännös, jonka mukaan kotitarvehakkuusta sekä suojametsäalueen hakkuusta ei tarvitse tehdä metsäkäyttöilmoitusta. Koska metsäkäyttöilmoitusvelvollisuudesta esitetään luovuttavaksi vähäisimpien hakkuiden osalta, metsäkäyttöilmoitusvelvollisuudesta poikkeavien hakkuiden luettelo muodostuu niin pitkäksi, että se on tarkoituksenmukaista sijoittaa omaksi momentikseen. Ensimmäisen momentin viimeinen virke poistettaisiin, koska metsäkäyttöilmoituksen sisällöstä säädetään laissa olevan valtuutuksen perusteella metsäasetuksen 9 §:ssä. Nykyiseen toiseen momenttiin sisältyvä poikkeuslupasäännös siirrettäisiin selvyiden vuoksi ensimmäiseen momenttiin.

Uudessa toisessa momentissa säädettäisiin, mistä hakkuista metsäkäyttöilmoitusta ei tarvitse tehdä. Erityisen tärkeitä elinympäristöjä poikkeus ei koskisi, vaan niillä ilmoitusvelvollisuus koskisi kaikkia hakkuista ja myös muita metsätaloudellisia toimenpiteitä. Poikkeuksena olisi suojametsäalueella tapahtuva, hyväksytyn hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukainen hakkuu. Perusteena on, että hakkuu- ja uudistamissuunnitelman hy-

väksymisen yhteydessä selvitetään myös lain 10 §:n 3 momentissa säädetyn velvoitteen huomioon ottaminen hakkuussa.

Ehdotetun 2 momentin mukaan metsänkäyttöilmoitusta ei edelleenkään vaadittaisi kotitarvehakkuista. Kotitarvehakkuulla tarkoitetaan hakkuuta, jonka pääasiallisena tarkoituksena on metsänomistajana olevan luonnollisen henkilön yksityistaloudessaan tai maatilataloudessaan tarvitseman puun hankinta. Siten esimerkiksi hakkuu, jonka pääasiallisena tarkoituksena on hankkia tukkeja metsänomistajan omassa käytössä olevan asuinrakennuksen peruskorjauksessa tarvittavan sahatavaran tuottamiseksi, katsottaisiin kotitarvehakkuuksi, vaikka runkojen latvaosista saatava kuitupuu myytäisiin metsäteollisuusyhtiölle.

Metsänkäyttöilmoitusta ei tarvitsisi tehdä suojametsäalueella tapahtuvan, metsäkeskuksen hyväksymän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesta hakkuusta. Lain 12 §:n 2 momentin mukaan suojametsäalueella puuston hakkuu muuksi kuin kotitarpeeksi on sallittu vain metsäkeskuksen hyväksymän hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesti. Hakkuu- ja uudistamissuunnitelman hyväksymiskäsittely pitää sisällään tarkemman viranomaisvalvonnan kuin ilmoitusvelvollisuus. Tämän vuoksi ei olisi tarvetta edellyttää metsänkäyttöilmoituksen tekemistä tällaisesta hakkuusta. Säännös vastaisi asiasisällöltään voimassaolevaa lakia. Suojametsäalueeseen kuuluvalla erämaalaissa (62/1991) tarkoitettulla alueella sovelletaan metsälaista vain 12 §:n 1 momenttia, eli erämaa-alueilla mahdollisesti toteutettavista hakkuista ei laadita hakkuu- ja uudistamissuunnitelmia eikä metsänkäyttöilmoituksia.

Uutta on, että esityksen mukaan metsänkäyttöilmoitusta ei laadittaisi myöskään sellaisesta hakkuusta, jonka kohteena olevan puuston keskiläpimitta 1,3 metrin korkeudelta maanpinnasta mitattuna on ennen hakkuuta enintään 13 senttimetriä. Tarkoituksena on poistaa ilmoitusvelvollisuus pienipuustoisten metsien hakkuista.

Metsänkäyttöilmoitusta ei esityksen mukaan tarvitsisi laatia tie-, oja-, vesijohto-, viemäri-, sähkö- tai muun vastaavan linjan hakkuusta. Yleiseksi tieksi tarkoitettujen alueiden hakkuista metsänkäyttöilmoituksia ei ole voimassa olevankaan metsälain perusteella vaadittu, koska maankäyttömuodon on katsottu jo muuttuneen, kun yleisen tien tielinjan puustoa ryhdytään poistamaan. Esityk-

sen mukaan ilmoitusta ei vaadittaisi myöskään yksityiseksi tieksi tarkoitettulta alueelta. Säännös koskee tielinjan hakkuuta, muttei tielinjan ulkopuolisen alueen hakkuuta. Tielinjaksi katsotaan ajoradan alle jäävän maan ohella tarpeellisten luiskien ja ojien alle jäävä maa-alue. Ojalinjahakkuista ilmoitusvelvollisuutta ei olisi, jos hakkuu kohdistuu pelkästään ojalinjaan. Jos sen sijaan hakkuu ulottuu myös ojalinjan ulkopuolelle, normaali ilmoitusvelvollisuus olisi voimassa. Metsätaloustaloudelle tehtävät tiet ja kaivettavat ojat tehdään usein pääasiassa metsätaloudelliseen tarkoitukseen. Suuri osa metsäteistä ja -ojista tehdään kestävänsä metsätalouden rahoituslain mukaisena hankkeena, jolloin hankkeesta laaditaan rahoituslaissa edellytetyt asiakirjat.

14 a §. *Taimikon perustamisilmoitus.* Säännöksessä esitetään otettavaksi käyttöön taimikon perustamisilmoitus, joka tehtäisiin viivytyksettä metsäkeskukselle sen jälkeen, kun taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettu loppuun. Taimikon perustamista koskevista toimenpiteistä on säädetty metsäasetuksen 2 §:ssä. Ilmoitusvelvollisuus ei koskisi muita toimenpiteitä. Metsäkeskus pystyisi ilmoituksen perusteella kohdistamaan valvontaa ajallisesti oikein ja erityisesti alueille, joista ei ole tehty ilmoitusta. Ilmoituksen laiminlyönnistä ei rangaistaisi. Ilmoitukselle ei säädettäisi määrämuotoa.

Ilmoittamisvelvollisuus kohdentuisi samalla tavoin kuin uuden puuston aikaansaamisvelvoite kohdistuu 9 §:n perusteella. Useimmissa tapauksissa velvollisuus tehdä taimikon perustamisilmoitus kuuluu sille, joka omistaa kiinteistön siinä vaiheessa, kun taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoituksen voisi maanomistajan puolesta tehdä myös joku muu. Jos esimerkiksi metsänhoitoyhdistys toteuttaa taimikon perustamistoimenpiteitä maanomistajan toimeksiannosta, metsänhoitoyhdistys voisi ilman erillistä valtuutusta tehdä taimikon perustamisilmoituksen metsäkeskukselle töiden valmistuttua.

Taimikon perustamisilmoituksesta voitaisiin tarvittaessa säätää tarkemmin asetuksella.

18 §. *Rangaistussäännökset.* Pykälän toisesta momentista poistettaisiin 8 §:n 2 momentin ilmoitusvelvollisuuteen kohdistuva viittaus, koska mainitussa lainkohdassa ei esitetä säädettäväksi ilmoitusvelvollisuudesta.

20 §. *Korjaavat toimenpiteet.* Pykälän kol-

mannesta momentista poistettaisiin sanat "mahdollisen muutoksenhaun estämättä" sekä lause "Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää ulosottamisen tai määrätä sen keskeyttäväksi". Muutoksenhaun vaikutus täytäntöönpanoon määräytyisi sen mukaan, kun säädetään laissa verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin (367/1961).

23 a §. *Eräiden suoritteiden maksuttomuus.* Metsälakiin perustuvien metsäkeskusten suoritteiden maksullisuus määräytyy metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain 12 §:n mukaisesti valtion maksuperustelain perusteella. Ehdotuksessa esitetään poikettavaksi maksuperustelain säännöksistä siltä osin, että taimikon perustamisilmoitus olisi maksuton suorite.

28 a §. *Yksityismetsälakia koskeviin siirtymäsäännöksiin liittyvä panttioikeus.* Metsälain 28 §:n perusteella ennen metsälain voimaantuloa tehtyihin hakkuisiin sovelletaan kumotun yksityismetsälain (412/1967) säännöksiä muun muassa siten, että yksityismetsälain 1 ja 2 §:ssä tarkoitettu velvoite metsän uudistamiseen hakkuun jälkeen jatkuu ennen metsälain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisena. Metsälain 28 §:ssä säädetään edelleen, että metsäkeskus voi velvoittaa yksityismetsälaissa tarkoitettua uudistamisvelvollisuuden laiminlyöjän tai muun yksityismetsälain vastaisesti menetelleen ryhtymään metsälaissa tarkoitettuihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Metsälain siirtymäsäännökseen lisättäisiin säännös, jonka mukaan kiinteistö on metsälain 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla panttina teettämiskustannusten takaisin maksamisesta silloin, kun metsäkeskus velvoittaa yksityismetsälain vastaisesti menetelleen korjaaviin toimenpiteisiin metsälain 28 §:n 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Panttioikeus rajoittuisi

kuitenkin niihin tilanteisiin, joissa velvollisuus töiden tekemiseen kuuluu sen kiinteistön omistajalle, jonka hyväksi tehdyistä toimenpiteistä on kysymys.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lain 8 §:ään esitetyn muutoksen seurauksena metsäasetuksen 9 §:n 1 momentin 6 kohdasta tulee poistaa säännös taimikon perustamista koskevien toimenpiteiden loppuunsaattamisajan ilmoittamisesta metsänkäyttöilmoituksessa.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

4. Säättämisjärjestys

Metsälaki on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa, tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia lähinnä hallinnolliseen menettelyyn. Metsänomistajan ilmoitusvelvollisuutta esitetään eräiltä osin lisättäväksi, mutta toisaalta myös vähennettäväksi. Lisätyt velvollisuudet liittyvät taimikon perustamiseen ja vähäisessä määrin arvokkaihin luontokohteisiin. Kummankin osalta velvoitteelle on painavia yleisiä syitä. Velvoitteet eivät kohdistu perusoikeuksiin.

Edellä mainituilla perusteilla laki voitaisiin säätää valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa, tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun metsälain (1093/1996) 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 14 §, 18 §:n 2 momentti ja 20 §:n 3 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 14 a, 23 a ja 28 a § seuraavasti:

8 §

Uuden puuston aikaansaaminen

Taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettava loppuun viiden vuoden kuluessa uudistushakkuun aloittamisesta tai kolmen vuoden kuluessa uudistushakkuun päättymisestä.

9 §

Vastuu uuden puuston aikaansaamisesta

Edellä 8 §:ssä tarkoitettu velvollisuus huolehtia uuden puuston aikaansaamisesta kuuluu maanomistajalle.

14 §

Metsänkayttöilmoitus

Aiotusta hakkuusta ja uudistushakkuun osalta uudistamistavasta sekä, siten kuin asetuksella säädetään, 10 §:n mukaisten elinympäristöjen muusta käsittelystä maanomistajan taikka hallinto-oikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan on tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus (*metsänkayttöilmoitus*). Ilmoitus on tehtävä vähintään 14 päivää ja enintään kaksi vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloittamista, jollei metsäkeskus hakemuksesta myönnä poikkeusta määräajasta.

Metsänkayttöilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä seuraavista hakkuista, elleivät ne 2 kohdassa tarkoitettua hakkuuta lukuun ottamatta kohdistu 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuun elinympäristöön:

1) kotitarvehakkuusta;
 2) suojametsäalueella 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun, hyväksytyn hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesta hakkuusta;

3) pienikokoisen puuston hakkuusta, siten kuin metsätalousasioissa toimivaltainen ministeriö tarkemmin päättää; eikä

4) tie-, oja-, vesijohto-, viemäri-, sähkö- tai muun vastaavan linjan hakkuusta.

Metsänkayttöilmoituksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

14 a §

Taimikon perustamisilmoitus

Kun 8 §:n 2 momentissa tarkoitetut taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettu loppuun, niistä on viivytyksettä tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus (*taimikon perustamisilmoitus*).

Velvollisuus tehdä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kuuluu sille, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta.

Taimikon perustamisilmoituksesta säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

18 §

Rangaistussäännökset

Joka rikkoo 5 §:n 1—3 momentin, 8 §:n 1—3 momentin, 10 §:n 3 momentin tai 12 §:n 1 tai 2 momentin säännöksiä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka 13 §:n nojalla annettuja määräyksiä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.

20 §

Korjaavat toimenpiteet

Silloin kun joku muu kuin asianomainen omistaa kiinteistön tai on erityisen oikeuden nojalla oikeutettu päättämään asiasta, korjaavia toimenpiteitä koskevaan sopimukseen on saatava hänen suostumuksensa. Jos maanomistaja tai erityisen oikeuden haltija ei anna suostumustaan sille, että metsäkeskus velvoittaa asianomaisen lakia rikkoneen tekemään tarvittavat toimenpiteet, metsäkeskus voi päättää, että se tekee tai teettää ne asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteiden tekemisestä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja ne saadaan periä takaisin asianomaiselta ulosottotoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

23 a §

Eräiden suoritteiden maksuttomuus

Poiketen siitä, mitä metsäkeskuksista ja

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) 12 §:ssä säädetään, 14 a §:n 1 momentissa tarkoitettu taimikon perustamisilmoitus on maksuton.

28 a §

Yksityismetsälakia koskeviin siirtymäsäännöksiin liittyvä panttioikeus

Silloin kun metsäkeskus velvoittaa yksityismetsälain vastaisesti menetelleen ryhtymään 28 §:n 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla korjaaviin toimenpiteisiin ja teettämiskustannukset maksetaan valtion varoista, kiinteistö on panttina teettämiskustannusten takaisin maksamisesta 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos velvollisuus kuuluu sen kiinteistön omistajalle, jonka hyväksi tehdyistä toimenpiteistä on kysymys. Metsäkeskus voi myös antaa 21 §:ssä tarkoitetun suostumuksen kirjauksen muuttamiseen tai poistamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199.

Ministeri Antti Kalliomäki

Laki

metsälain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä joulukuuta 1996 annetun metsälain (1093/1996) 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 14 §, 18 §:n 2 momentti ja 20 §:n 3 momentti sekä
lisätään lakiin uusi 14 a, 23 a ja 28 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Uuden puuston aikaansaaminen

Taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettava loppuun *14 §:ssä tarkoitetussa metsänkäyttöilmoituksessa ilmoitetussa ajassa, kuitenkin viimeistään* viiden vuoden kuluessa uudistushakkuun aloittamisesta tai kolmen vuoden kuluessa uudistushakkuun päättymisestä.

Taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettava loppuun viiden vuoden kuluessa uudistushakkuun aloittamisesta tai kolmen vuoden kuluessa uudistushakkuun päättymisestä.

9 §

Vastuu uuden puuston aikaansaamisesta

Edellä 8 §:ssä tarkoitettu velvollisuus huolehtia uuden puuston aikaansaamisesta *ja ilmoittaa sitä koskevista toimenpiteistä* kuuluu maanomistajalle.

9 §

Vastuu uuden puuston aikaansaamisesta

Edellä 8 §:ssä tarkoitettu velvollisuus huolehtia uuden puuston aikaansaamisesta kuuluu maanomistajalle.

14 §

Metsänkäyttöilmoitus

Aiotusta hakkuusta ja uudistushakkuun osalta uudistamistavasta sekä, siten kuin asetuksella säädetään, 10 §:n mukaisten elinymäristöjen muusta käsittelystä maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan on tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus (*metsänkäyttöilmoitus*) vähintään 14 päivää ja enintään kaksi vuotta ennen hakkuun tai muun toimenpiteen aloit-

14 §

Metsänkäyttöilmoitus

Aiotusta hakkuusta ja uudistushakkuun osalta uudistamistavasta sekä, siten kuin asetuksella säädetään, 10 §:n mukaisten elinymäristöjen muusta käsittelystä maanomistajan taikka hallintaoikeuden tai muun sellaisen erityisen oikeuden haltijan on tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus (*metsänkäyttöilmoitus*). Ilmoitus on tehtävä vähintään 14 päivää ja enintään kaksi vuotta ennen hakkuun tai

Voimassa oleva laki

tamista. Kotitarvehakkuusta sekä suojametsä-alueella metsäkeskuksen hyväksymän suunnitelman perusteella suoritettavasta hakkuusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä metsänkäyttöilmoitusta. Jos metsätalousmaa otetaan muuhun käyttöön, ilmoituksessa tulee selvittää myös, mihin tarkoitukseen alue aiotaan ottaa.

Metsäkeskus voi myöntää poikkeuksen 1 momentissa säädetystä määräajasta.

Metsänkäyttöilmoituksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

Ehdotus

muun toimenpiteen aloittamista, jollei metsäkeskus hakemuksesta myönnä poikkeusta määräajasta.

Metsänkäyttöilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä seuraavista hakkuista, elleivät ne 2 kohdassa tarkoitettua hakkuuta lukuun ottamatta kohdistu 10 §:n 3 momentissa tarkoitettuun elinympäristöön:

- 1) kotitarvehakkuusta;
- 2) suojametsäalueella 12 §:n 2 momentissa tarkoitettua, hyväksytyn hakkuu- ja uudistamissuunnitelman mukaisesta hakkuusta;
- 3) pienikokoisen puuston hakkuusta, siten kuin metsätalosasioissa toimivaltainen ministeriö tarkemmin päättää; eikä
- 4) tie-, oja-, vesijohto-, viemäri-, sähkö- tai muun vastaavan linjan hakkuusta.

Metsänkäyttöilmoituksesta säädetään tarkemmin asetuksella.

14 a §

Taimikon perustamisilmoitus

Kun 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua taimikon perustamista koskevat toimenpiteet on saatettu loppuun, niistä on viivytyksettä tehtävä metsäkeskukselle ilmoitus (taimikon perustamisilmoitus).

Velvollisuus tehdä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus kuuluu sille, joka 9 §:n mukaan vastaa uuden puuston aikaansaamisesta.

Taimikon perustamisilmoituksesta säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

18 §

Rangaistussäännökset

Joka rikkoo 5 §:n 1—3 momentin, 8 §:n 1—3 momentin, viimeksi mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta lukuun ottamatta, 10 §:n 3 momentin tai 12 §:n 1 tai 2 momentin säännöksiä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai mää-

Joka rikkoo 5 §:n 1—3 momentin, 8 §:n 1—3 momentin, 10 §:n 3 momentin tai 12 §:n 1 tai 2 momentin säännöksiä tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka 13 §:n nojalla annettuja määräyksiä, on tuomittava, jollei teosta ole muu-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

räyksiä taikka 13 §:n nojalla annettuja määräyksiä, on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.

alla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *metsärikkomuksesta* sakkoon.

20 §

Korjaavat toimenpiteet

Silloin kun joku muu kuin asianomainen omistaa kiinteistön tai on erityisen oikeuden nojalla oikeutettu päättämään asiasta, korjaa toimenpiteitä koskevaan sopimukseen on saatava hänen suostumuksensa. Jos maanomistaja tai erityisen oikeuden haltija ei anna suostumustaan sille, että metsäkeskus velvoittaa asianomaisen lakia rikkoneen tekemään tarvittavat toimenpiteet, metsäkeskus voi päättää, että se tekee tai teettää ne asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteiden tekemisestä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja ne saadaan periä takaisin asianomaiselta ulosottotoimin *mahdollisen muutoksenhaun estämättä* siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään. *Muutoksenhakuviranomainen voi kuitenkin kieltää ulosottamisen tai määrätä sen keskeytettäväksi.*

Silloin kun joku muu kuin asianomainen omistaa kiinteistön tai on erityisen oikeuden nojalla oikeutettu päättämään asiasta, korjaa toimenpiteitä koskevaan sopimukseen on saatava hänen suostumuksensa. Jos maanomistaja tai erityisen oikeuden haltija ei anna suostumustaan sille, että metsäkeskus velvoittaa asianomaisen lakia rikkoneen tekemään tarvittavat toimenpiteet, metsäkeskus voi päättää, että se tekee tai teettää ne asianomaisen kustannuksella. Toimenpiteiden tekemisestä aiheutuvat kustannukset maksetaan etukäteen valtion varoista ja ne saadaan periä takaisin asianomaiselta ulosottotoimin siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/1961) säädetään.

23 a §

Eräiden suoritteiden maksuttomuus

Poiketen siitä, mitä metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) 12 §:ssä säädetään, 14 a §:n 1 momentissa tarkoitettu taimikon perustamisilmoitus on maksuton.

28 a §

Yksityismetsälakia koskeviin siirtymäsäännöksiin liittyvä panttioikeus

Silloin kun metsäkeskus velvoittaa yksi-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tyismetsälain vastaisesti menetelleen ryhtymään 28 §:n 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla korjaaviin toimenpiteisiin ja teettämiskustannukset maksetaan valtion varoista, kiinteistö on panttina teettämiskustannusten takaisin maksamisesta 21 §:ssä tarkoitettulla tavalla, jos velvollisuus kuuluu sen kiinteistön omistajalle, jonka hyväksi tehdyistä toimenpiteistä on kysymys. Metsäkeskus voi myös antaa 21 §:ssä tarkoitetun suostumuksen kirjauksen muuttamiseen tai poistamiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199.
